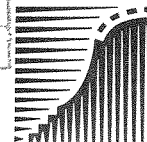


6/7 Watering

East.

Nr.:	4044080	Al/m
Ingekomen	reactie voor	
- 5 JULI 2004		
Ho.:		
Retpo.		

De heer mr. L.J. Brinkhorst
Minister van Economische Zaken
Postbus 20101
2500 EC 's-GRAVENHAGE



EP/MLK
cc omw
4/5/12

ongezien
Hans

**landbouw, natuur en
voedselkwaliteit**

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
11-6-2004	ME/MW 4036630	VD. 2004/2011	28-6-2004
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Visie NMa op monopoliepositie Rendac. (TRC 2004/4534)		3784332	1

Geachte heer Brinkhorst,

Per brief van 11 juni 2004 heeft u mij de visie van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (Nma) op de monopoliepositie van Rendac doen toekomen. In uw brief verzoekt u de NMa-bevinding op korte termijn te publiceren en u daarvan op de hoogte te stellen.

Het onderzoek van de NMa omtrent Rendac vloeide voort uit een verzoek van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. In verband met de vaststelling van de destructietarieven voor het eerste halfjaar van 2004 heeft deze commissie mij gevraagd de monopoliepositie van Rendac door de NMa te laten bezien. Ik heb de commissie toegezegd de NMa-bevindingen aan haar door te geleiden, zodra ik hierover de beschikking zou hebben.

De NMa-visie heb ik derhalve per brief van heden (kenmerk: VD. 2004/2010) gezonden aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. In mijn brief, welke u ter informatie als bijlage aantreft, heb ik aangegeven dat ik de NMa-visie zal betrekken bij de uitwerking van mijn beleidsvisie over de toekomst van het destructiebestel. Hierover zal ik de Kamer in het najaar van 2004 informeren.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKWALITEIT,

dr. C.P. Veerman

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit
Directie Voedselkwaliteit
en Diergezondheid
Bezuidenhoutseweg 73
Postadres: Postbus 20401
2500 EK 's-Gravenhage
Telefoon: 070 - 3786868
Fax: 070 - 3786100

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA 's-GRAVENHAGE



landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		VD. 2004/2010	28-6-2004
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Visie NMa op monopoliepositie van Rendac. (TRC 2004/4937)		3784332	1

Geachte Voorzitter,

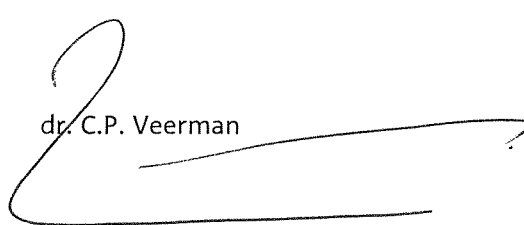
In mijn brief van 23 februari 2004 (Kamerstukken II, 27 495, nr. 17) heb ik uw Kamer toegezegd om de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) te verzoeken haar visie te geven over de monopoliepositie van Rendac. Onlangs heb ik de bevindingen van de NMa ontvangen, waarover ik u door middel van deze brief wil informeren.

De kern van de vraagstelling aan de NMa is hoe de positie van Rendac op de markt van de verwerking van dierlijke bijproducten, behorend tot de categorieën 1 en 2, zich verhoudt tot de wet- en regelgeving op het gebied van mededinging. De NMa geeft aan dat het bezitten van een economische machtspositie als zodanig niet strijdig is met de beginselen van mededinging. Misbruik van een dergelijke positie is evenwel verboden. De NMa is niet gebleken dat Rendac misbruik maakt van zijn economische machtspositie.

De NMa geeft in haar visie eveneens een tweetal overwegingen mee ten aanzien van de herziening van het destructiebestel. In de eerste plaats doet de NMa de aanbeveling om bij het aanwijzen van meerdere ondernemers als verwerker van categorie 1- en 2-materiaal niet over te gaan tot het toewijzen van regionale werkgebieden, waarbinnen deze ondernemers met uitsluiting van andere ondernemingen werkzaam kunnen zijn. Als tweede overweging doet de NMa de aanbeveling om, indien besloten wordt het ophalen en verwerken van categorie 1- en 2-materiaal door één ondernemer te ontkoppelen, ook bij het transport af te zien van het toewijzen van exclusieve werkgebieden. Beide overwegingen betrek ik bij de herziening van het destructiebestel, waarover ik uw Kamer in het komende najaar zal informeren.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKWALITEIT,

dr. C.P. Veerman



Visie NMa op monopoliepositie Rendac

Inleiding

Bij brief van 9 maart 2004 heeft de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (hierna: Minister van LNV) de Minister van Economische Zaken verzocht om de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) ten behoeve van hem haar visie te laten geven op de vraag hoe de monopoliepositie van Rendac Son B.V. in de destructie van dierlijke bijproducten voor zover het betreft categorie 1- en 2-materiaal zich verhoudt tot de beginselen der mededinging. De directeur-generaal van de NMa heeft aangegeven hiertoe bereid te zijn.

Rendac Son B.V. (hierna: Rendac) is een destructiebedrijf waarvan de activiteiten bestaan uit het ophalen, verwerken en (laten) vernietigen van dierlijke restmaterialen behorend tot categorie 1 en 2. Rendac is onderdeel van Sobel B.V., welke op haar beurt onderdeel is van Best Agrifund N.V.

Vraagstelling

Naar aanleiding van het verzoek van de Minister van LNV heeft nader overleg plaats gevonden tussen ambtenaren van het Ministerie van LNV en de NMa. Hierbij is de vraagstelling "Hoe verhoudt de monopoliepositie van Rendac zich met de beginselen van mededinging?", zoals verwoord in de inleiding, verder ingevuld. Dit heeft geleid tot de volgende vragen:

1. Hoe verhoudt de monopoliepositie van Rendac zich tot de beginselen der mededinging? Schuilen er in de huidige marktstructuur evidente risico's die kunnen leiden tot misbruik door Rendac van zijn marktpositie?
2. Beschikt de NMa over aanwijzingen dat Rendac (of haar moedermaatschappij Best Agrifund N.V.) misbruik maakt van een economische machtspositie door bijvoorbeeld activiteiten op het gebied van het ophalen en verwerken van categorie 3-materiaal te subsidiëren met opbrengsten uit activiteiten op het gebied van het ophalen en verwerken van categorie 1- en 2-materiaal (kruissubsidiëring) en/of koppelverkoopconstructies te hanteren?
3. Is de wettelijke koppeling van transport en verwerking van destructiemateriaal vanuit mededingingsrechtelijk oogpunt een wenselijke situatie?

Mededingingsrechtelijk kader

Misbruik economische machtspositie

Artikel 24 van de Mededingingswet (hierna: Mw) en artikel 82 EG verbieden ondernemingen met een economische machtspositie hiervan misbruik te maken. Er kan alleen maar sprake zijn van een overtreding van artikel 24 Mw en/of artikel 82 EG indien een onderneming én een economische machtspositie heeft én hiervan misbruik maakt.

Het marktaandeel van de betrokken onderneming op de relevante markt is een belangrijke indicatie om te bepalen of een onderneming over een economische machtspositie beschikt.

Positie van Rendac op de markt voor het ophalen en verwerken van categorie 1- en 2-materiaal¹

De positie van Rendac op de markt voor het ophalen en verwerken van categorie 1- en 2-materiaal² is eenvoudig vast te stellen. Ingevolge artikel 10, eerste lid, van de Destructiewet, stelt de Minister van LNV voor iedere ondernemer met het oog op een doelmatige voorziening in de verwerking van hoog- of gespecificeerd hoog-risico materiaal (het huidige categorie 1- en 2-materiaal) het gebied vast waarin deze, met uitsluiting van andere ondernemers, ter zake van verwerking van categorie 1- en 2-materiaal werkzaam is. Ingevolge de Regeling vaststelling werkgebieden verwerkingsbedrijven gespecificeerd hoog-risico-materiaal³ behoren alle gemeenten in Nederland, wat betreft de verwerking van gespecificeerd hoog-risico-materiaal door warmtebehandeling, tot het werkgebied van Rendac.

Uit bovenstaande blijkt dat Rendac een wettelijk monopolie heeft met betrekking tot het verwerken van categorie 1- en 2-materiaal. Rendac is wettelijk verplicht om in heel Nederland categorie 1- en 2-materiaal op te halen, te transporteren en te verwerken. Aanbieders van categorie 1- en 2-materiaal zijn op hun beurt wettelijk verplicht hun materiaal door Rendac te laten verwerken. De communautaire wetgeving verbiedt de uitvoer van categorie 1- en 2-materiaal. De geografische markt van het ophalen en verwerken van categorie 1- en 2-materiaal is derhalve nationaal. Rendac heeft op deze markt een economische machtspositie als bedoeld in artikel 24 Mw en 82 EG.⁴

Rendac heeft een economische machtspositie in de zin van artikel 24 Mw en artikel 82 EG op de markt voor het ophalen en verwerken van categorie 1- en 2-materiaal. Het hebben van een economische machtspositie, al dan niet op grond van een wettelijke regeling, is niet in strijd met de nationale en Europese mededingingsregels en verhoudt zich derhalve goed met de beginselen van mededinging. Het misbruik maken van een economische machtspositie is op grond van artikel 24 Mw en artikel 82 EG wel verboden.

Misbruik

Een onderneming met een economische machtspositie kan misbruik maken van deze positie door bijvoorbeeld:

- Het hanteren van zogenaamde vechtprijzen (*predatory pricing*) of getrouwheidskortingen;
- Leveringsweigering;
- Koppelverkoop;
- Het aangaan van bepaalde langdurige contractuele bindingen.

¹ Best Agrifund N.V., de moedermaatschappij van Rendac, is ook op andere markten actief. De Europese Commissie heeft in het kader van drie bij haar gemelde concentratiezaken, te weten zaak IV/M.1313 Danish Crown/Vestjysk Slagterier, beschikking van 9 maart 1999, zaak IV/M.3175 Best Agrifund/ Dumeco, beschikking van 2 juli 2003, en zaak IV/M.3337 Best Agrifund/ Nordfleisch, beschikking van 19 maart 2004, diverse relevante markten van slachtbijproducten in kaart gebracht.

² In onder meer zaak IV/M.3337 Best Agrifund/ Nordfleisch, reeds aangehaald, is door de Europese Commissie bepaald dat er een aparte markt is voor het ophalen en verwerken van categorie 1- en 2-materiaal.

³ Regeling van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 2 februari 1999, Stcrt. 1999, nr. 27, blz. 10, zoals gewijzigd bij besluit van 26 april 2001, Stcrt. 2001, nr. 83, blz. 8.

⁴ Zie het arrest van het HvJ van 31 mei 1979, Hugin vs. Commissie, zaak 22/78, Jur. 1979, p. 1869, r.o. 8-10 en het arrest van het HvJ van 17 mei 1994, Corsica Ferries, zaak C-18/93, p. I-1783, r.o. 40. Zie tevens de uitspraak van de Raad van State van 7 mei 2003, zaaknr: 200202457/1, en de beschikkingen van de Commissie in zaken IV/M.3175 (Best Agrifund/ Dumeco) en IV/M.3337 (Best Agrifund/ Nordfleisch), reeds aangehaald.

De NMa kan optreden tegen een onderneming die misbruik maakt van een economische machtspositie.

De NMa beschikt op dit moment niet over aanwijzingen dat Rendac (of haar moederonderneming Best Agrifund N.V.) zich schuldig maakt aan met artikel 24 Mw en/of artikel 82 EG strijdige praktijken, zoals kruissubsidiëring en koppelverkoop.

Introduceren van marktwerking

De Minister van LNV bestudeert thans de mogelijkheden en wenselijkheden om meer marktwerking op het gebied van verwerking van destructiemateriaal (categorie 1- en 2-materiaal) te bereiken. De d-g NMa geeft de Minister van LNV in dit kader graag de volgende overwegingen mee.

Verwerking

Indien het Ministerie van LNV zou besluiten meerdere ondernemingen aan te wijzen als verwerker van categorie 1- en 2-materiaal verdient het, vanuit de optiek van marktwerking, aanbeveling om niet over te gaan tot het toekennen van regionale werkgebieden waarbinnen ondernemingen exclusiviteit genieten. Immers, in dit gebied zal de onderneming over een regionaal monopolie beschikken waardoor de primaire aanbieder van categorie 1- en 2-materiaal niet zal kunnen profiteren van (prijs)concurrentie tussen de verschillende verwerkers van destructiemateriaal. Hij is op grond van bestaande wetgeving immers verplicht om te leveren aan de aangewezen verwerker in zijn regio.

Op een ander niveau kan de concurrentie wel toenemen wanneer gekozen wordt voor een behoud van exclusieve werkgebieden. Indien bijvoorbeeld een varkensslachterij zelf categorie 2-materiaal kan en mag verwerken tot eindproducten (bijvoorbeeld een bodemverbeteraar), kan de concurrentie op de relevante markt voor het desbetreffende eindproduct toenemen.

Transport

Thans zijn de verwerking en het ophalen en transporteren van categorie 1- en 2-materiaal op grond van de Destructiewet aan elkaar gekoppeld. Vanuit mededingingsrechtelijk oogpunt bezien, stuit een dergelijke wettelijke constructie niet op bezwaren.

Indien het Ministerie van LNV zou besluiten tot het loskoppelen van beide activiteiten verdient het aanbeveling om te onderzoeken of het mogelijk is om transportondernemingen niet een exclusief werkgebied toe te wijzen. Immers, indien een transportonderneming een exclusief werkgebied toegewezen krijgt, zal de primaire aanbieder van categorie 1- en 2-materiaal niet kunnen profiteren van (prijs)concurrentie tussen transportondernemingen.

Een wettelijke constructie waarbij transport en verwerking aan elkaar gekoppeld zijn, stuit niet op mededingingsrechtelijke bezwaren. Indien beide activiteiten losgekoppeld worden en marktwerking wordt geïntroduceerd, verdient het vanuit het oogpunt van marktwerking aanbeveling om kritisch te kijken naar de wenselijkheid van exclusieve werkgebieden.

Conclusie en samenvatting

- Rendac heeft een economische machtspositie op de Nederlandse markt voor het ophalen en verwerken van categorie 1- en 2-materiaal. Een onderneming met een economische machtspositie handelt alleen in strijd met artikel 24 Mw en/of artikel 82 EG indien zij hiervan misbruik maakt. Het hebben van een economische machtspositie is niet verboden. De monopoliepositie van Rendac is dus niet strijdig met de beginselen der mededinging.
- De NMa kan optreden tegen een onderneming die misbruik maakt van een economische machtspositie. De NMa heeft op dit moment geen aanleiding om te veronderstellen dat Rendac (of haar moederonderneming Best Agrifund N.V.) haar economische machtspositie misbruikt.
- Indien het ophalen en verwerken van categorie 1- en 2-materiaal wordt losgekoppeld en voor beide activiteiten wordt gekeken naar mogelijkheden om meer marktwerking te introduceren, verdient het vanuit de optiek van marktwerking aanbeveling om het systeem van exclusieve werkgebieden kritisch tegen het licht te houden.